

De solidariteitscampagne van de BAVI met de revolutie in Vietnam (1965-1975)

Veertig jaar geleden bevrijdden de Vietnamese revolutionairen Saigon (herdoopt tot Ho Chi Minhstad) na meer dan 10 jaar verzet tegen de Amerikaanse imperialistische agressie. Ter gelegenheid van deze verjaardag bezorgde de geschiedenis-student Neal Michiels ons een verkorte en meer leesbare versie van zijn onderzoek over “De solidariteitscampagne van de Belgische afdeling van de Vierde Internationale (BAVI) met de “revolutie” in Vietnam: de opvattingen en de realisatie” die we hier publiceren. Het volledige document is beschikbaar op <https://vub.academia.edu/NealMichiels>.

In een eerste deel wordt uitgelegd waarom de solidariteit met Vietnam zo belangrijk was voor de BAVI. In een tweede deel wordt de solidariteitscampagne concreet bekeken aan de hand van zes onderscheiden actievormen: sensibilisatie, de socialistische revolutie in eigen land, massamobilisaties in eenheidsfront, acties met eigen ordewoorden, de mobilisatie van de arbeidersbeweging en materiële steun.

1. Wereldrevolutie, internationale solidariteit en Vietnam

Vietnam als schakel van de wereldrevolutie

Vietnam werd door de Vierde Internationale gezien als de “eerste loopgraaf”, de “hoeksteen”, het “centrale probleem”, de “centrale confrontatie”, het “centrale punt”, de “sleutel”, de “voorste linie” van de ontwikkeling van de wereldrevolutie. Een scholier van de SJW formuleert de inzet bondig: “De Vietnamese revolutie is de revolutie van de internationale arbeidersbeweging. Een overwinning van het Amerikaans imperialisme betekent een overwinning van het kapitalisme en een nederlaag voor de arbeiders van de hele wereld. Wanneer daarentegen het Vietnamese volk haar strijd kan winnen zal dit een groots voorbeeld zijn en een enorme stuwkracht geven aan de internationale arbeidersstrijd”. Concreet zou een overwinning van de VS een terugval van de wereldrevolutie betekenen door de imperialistische druk op de Aziatische arbeidersstaten in China en Noord-Korea. Een revolutionaire overwinning in Indochina zou daarentegen de “agitatie” van de studenten in Thailand en de opkomende anti-regeringsprotesten in Manilla en guerrilla's in andere gebieden van de Filipijnen kunnen versterken. Maar ook West-Europa is verbonden in het wereldwijde kapitalisme waardoor een overwinning in Vietnam ook de kapitalistische reactie in Europa zou verzwakken. Vietnam mee naar het socialisme helpen vergemakkelijkt dan ook de weg naar het socialisme in België.

Het jaar 1968 stelt de actualiteit van de wereldrevolutie centraal. Reeds op het VIIe Wereldcongres van de VI in 1963 met als titel “*Dynamics of world revolution today*” werd de analyse van Mandel van “drie sectoren” van de wereldrevolutie door de VI onderschreven: de “koloniale revolutie” in de door het kolonialisme en imperialisme gedomineerde landen, de “politieke revolutie” in de gebureaucratiseerde Sovjetunie en de “proletarische revolutie” in de imperialistische landen. Het belang van deze visie is dat ze voordien dominante idee in het revolutionaire marxisme corrigeert dat de wereldrevolutie enkel kan vertrekken vanuit de kernlanden van het kapitalisme en dat de koloniale en semi-koloniale landen voor het slagen van hun revoluties van deze evolutie afhankelijk zijn. Op het 9de Wereldcongres van 1969 wordt de analyse gemaakt dat ieder van deze sectoren verder in beweging komt en convergeert door de evenementen van de eerste helft van 1968: de “Praagse lente” in Tsjecho-Slowakije, “mei '68” in Parijs en de strijd in Pakistan en Mexico. Elders in de teksten van Mandel en andere bronnen van de VI vinden we dan weer stevast het trio van Praag, Parijs en het Tet-offensief in Vietnam. Volgens

Mandel ligt “de hoofdtaak van de revolutionaire marxisten in de geleidelijke eenmaking van die drie revolutionaire bewegingen in éénzelfde proces van socialistische wereldrevolutie”.

Om die eenmaking te bewerkstelligen en de wereldrevolutie te leiden is een wereldpartij nodig. Maar hoe staat het met die “Internationale” in 1968 in de Vietnam-periode? De Tweede Internationale “verraadde het proletarisch internationalisme” bij aanvang van de Eerste Wereldoorlog en de Derde Internationale werd ontbonden na de de triomf van Stalins ideeën van socialisme in één land en vreedzame coëxistentie met de kapitalistische wereld. Kon de Vierde Internationale die in 1938 met dit doel door Trotski werd opgericht dan wel die taak opnemen? Hoewel de rangen van de VI na 1968 werden versterkt door jonge kaders, blijft het een minuscule organisatie.

Het belang van de internationale solidariteit met Vietnam

“*Ils font leur devoir. Faisons le notre*”, schrijft Pierre Rousset in *La Gauche* (LG). We zagen hierboven dat Vietnam zijn internationalistische plicht vervult door te strijden voor de wereldrevolutie, maar moet er ook een wederzijdse steun zijn van revolutionairen in de rest van de wereld aan de strijd in Vietnam? De internationale solidariteit is volgens de RAL-er Jan Van Kerkhoven een “tweede front tegen het imperialisme”. Dat “tweede front” van de internationale solidariteit is echter zo pluriform dat we beter zouden spreken over vier “fronten” bovenop dat in Vietnam: de anti-oorlogsbeweging in de Verenigde Staten (1), de steun van de arbeidersstaten Sovjetunie en China (2), de anti-imperialistische strijd in de Derde Wereld (3) en de solidariteitsbeweging in Europa (4). We geven een overzicht van deze vier regionale solidariteitsbewegingen.

(1) Voor Mandel is de **anti-oorlogsbeweging in de VS** de “belangrijkste objectieve bondgenoot” van de Vietnamese revolutie. Hoewel het lage politieke bewustzijn een uitgesproken steun aan de Vietnamese revolutionairen verhinderde, groeide wel de onvrede tegen het de dood in jagen van vele jongeren. De uitbouwen van een “*mass antiwar movement*” rondom de enige eis van de terugtrekking van de Amerikaanse troepen vormde volgens Mandel de “meest efficiënte internationalistische steun” die Amerikaanse activisten van de VI konden leveren aan de Vietnamese revolutie. De mobilisaties leidden tot een reeks doorslaggevende gebeurtenissen binnen

de VS: de terugtrekking van Johnson uit de presidentsverkiezingen van 1968, de druk op zijn opvolger Nixon om een snel einde van de oorlog te beloven en het aanwakkeren van twijfels en tegenstellingen binnen de burgerij over de te volgen aanpak.

(2) Ook de **steun van Moskou en Peking** kon een doorslaggevende rol spelen. Mandel stelt echter dat deze twee grote “gebureaucratiseerde arbeidersstaten” de Vietnamese revolutie niet wilden steunen en zelfs hoopten op haar nederlaag. In 1973 schrijft het Uitvoerend Comité (UC) van de VI dat de voornaamste oorzaak van het internationale isolement van de Indochinese revolutie de vreedzame coëxistentiepolitiek is van de “bureaucratieën van Moskou en Peking en de KP's die ze op werelschaal controleren”. Over de materiële steun schrijft het UC vernietigend: *“L'aide qu'ils ont accordée aux combattants vietnamiens, est restée une aide au compte-goutte, utilisée simultanément de manière croissante comme moyen de pression politique sur ces combattants, afin de les induire à “modérer” leur combat.”* In 1968 werd de materiële steun van de “socialistische landen” door de activist van de Franse activist Pierre Gousset becijferd in LG: in de voorgaande 2 jaar spendeerden de VS 28 miljard dollar terwijl de Sovjetunie maar 1 miljard inzette en China 250 miljoen.

(3) Ten derde was er een rol weggelegd voor **anti-imperialistische strijdbewegingen in de Derde Wereld**. De ideoloog van deze visie is Che Guevara met zijn beroemde oproep “schem twee, drie,... vele Vietnams!”. De idee was hier om verschillende nieuwe fronten te openen in Zuid-Amerika en elders opdat de Verenigde Staten niet meer in staat zouden zijn om de strijd met de verschillende verzetshaarden aan te gaan. In 1972 spreekt de RAL echter over “stagnatie van de koloniale revolutie” en in zijn evaluatie van de Vietnam-campagnes betreurt Mandel dat de hoopvolle aanzetten van 1968 (zie *supra*) niet doorgezet werden. Hij legt de verantwoordelijkheid hiervoor deels bij de Sovjetunie die een invloed zouden hebben uitgeoefend op organisaties wereldwijd om de vreedzame co-existentie te bewaren.

(4) Over het nut van de **solidariteitsbeweging in Europa** bespreken we twee visies. We vangen aan met de meest verspreide opvatting. Hoewel minder efficiënt dan de anti-oorlogsbeweging in de VS die tot doel had om de oorlog te stoppen vanuit het land dat de oorlog startte, zou volgens de BAVI ook de meest efficiënte solidariteit vanuit België een politieke zijn die tot doel moest hebben om de Belgische indirecte deelname aan de oorlog via de NAVO tegen te houden. Een illustratie van deze veel verkondigde visie vinden we in de slogan “België uit de

NAVO en de NAVO uit België!". Het succes van deze opvatting is ongetwijfeld niet los te denken van het belang van de strijd tegen de NAVO in de jaren 1960 met de anti-atoommarsen en de protesten tegen de vestiging van het militair hoofdkwartier SHAPE in Bergen.

Mandel schuift eveneens een ander nut van de solidariteitsbeweging in Europa naar voren. Hij stelt dat de Europese burgerij niet rechtstreeks betrokken was in de oorlog en dat het potentieel voor een massieve anti-oorlogsbeweging zoals in de VS kleiner was. Er was daarentegen wel meer ruimte voor een solidariteitsbeweging op basis van een identificatie met de Vietnamese revolutionairen. Het nut van een dergelijke beweging voor de revolutie in Vietnam was volgens Mandel niet de impact op de NAVO, maar wel die op de steun van Moskou en Peking. Mandel was van mening dat deze bureaucratieën onder druk konden worden gezet door de "*rank and file of the Communist youth*" in Europa en vervolgens Japan, Latijns-Amerika en Oost-Europa. De politieke prijs van het verraden van de revolutie in Vietnam was het verliezen van invloed over internationale sympathisanten. En deze druk werkte volgens Mandel: tegen hun zin werden de Sovjetunie en China gedwongen tot steun aan de Vietnamese revolutie.

Ondanks al deze mogelijkheden tot internationale solidariteit, vinden we meermaals in de bronnen terug dat de Vietnamese revolutionairen erg alleen stonden en vrijwel in hun eentje een slag hebben toegebracht aan het Amerikaanse imperialisme. In een artikel dat een decennium later terugblijkt en een evaluatie maakt van de internationale solidariteit met Vietnam, stelt de Franse trotskist Pierre Rousset dat een revolutionaire overwinning al veel eerder had kunnen bereikt worden indien er internationaal wat meer steun was geweest. Bovendien is de economische en politieke evolutie van Vietnam na 1975 voor een groot deel te verklaren door een gebrek aan internationale solidariteit. In de fase van heropbouw na een lange en verwoestende oorlog in de maanden en jaren na de "bevrijding van Saigon" was internationale solidariteit meer dan nodig, maar verhinderden verschillende factoren het verderzetten van de solidariteit. Dit kwam onder meer door het verlies aan steun door voor de socialistische projecten in Indochina (*boat people* in Vietnam, terreur van de Rode Khmer in Cambodja), maar ook is het zo dat de solidariteitsbewegingen instortten door het effect van het wegvallen van de Amerikaanse agressie en dit reeds vanaf 1973.

2. De vormen van solidariteit met Vietnam

SENSIBILISEREN

DE OPVATTINGEN

“Sensibiliseren” is het bewust maken van de opinie. De meest basale vorm van sensibilisatie is het informeren over de politiek, militaire en humanitaire situatie in Vietnam. Dat wordt “propaganda” genoemd. De propaganda van de VS wordt hierbij blootgelegd en gecounterd door eigen propaganda. De inzet is dus om de bevolking te overtuigen van de onrechtvaardigheid van de Amerikaanse oorlog en de rechtvaardigheid van de strijd van de Vietnamezen. Sensibiliseren kan ook dieper gaan dan deze vorm van propaganda waarvan men de inhoud deelt met de andere radicaal-linkse groepen en met de Vietnamezen zelf. De trotskisten willen namelijk van de Vietnamese situatie gebruik maken om hun mondiaal revolutionair perspectief uit te dragen. Dit wordt “revolutionaire propaganda” genoemd. Het betreft een politieke uitleg over de aard van revolutie waarbij de BAVI de opvatting van een permanente revolutie (zie *supra*) verdedigt tegen de “menchevieke theorie van de revolutie in etapes” van de stalinistische beweging. De Vietnamezen vragen zelf vooral om het verspreiden van propaganda. Op een conferentie in Brussel in september 1972 stelt Hoang Huy Châv: “de materiële steun is wenselijk, maar we vragen vooral politieke steun door het informeren van de publieke opinie over wat er gebeurt in Indochina.”

DE REALISATIE

Een breed repertoire propagandamiddelen

We kunnen niet in detail treden over elke vorm van propaganda, maar proberen een overzicht te geven van enkele gebruikte middelen. Tussen 1965 en 1970 vinden we in LG 10 besprekingen van boeken van buitenlandse activisten die Vietnam bezochten en van vertaalde werken van de Vietnamezen Lê Châu en de legendarische generaal Vo Nguyen Giap. ULB-professor en recensist voor LG Georges Thoveron is van mening dat het “lezen en verspreiden van hun propaganda en literatuur” een goed middel van solidariteit met de “strijders” is. Naast boeken worden ook in Vietnam gedraaide documentaires gepromoot en zelf geprojecteerd. Een erg actieve regisseur is hier opnieuw Joris Ivens. Een variant op filmvoorstellingen zijn getuigenissen van op het terrein. Zo organiseerde het studiecentrum van LG in Luik een informatiesessie met als spreker de Franse activist Jean-Pierre Vigier die terugkeerde van een verblijf in Vietnam en was de Amerikaanse activist Peter Camejo van de trotskistisch geleide *National Peace Action Coalition*

(NPAC) in maart 1969 te gast op een internationalistische meeting van de SJW om te spreken over de anti-oorlogsbeweging in de VS. En ook de publicatie van interviews met Europese of Amerikaanse activisten en Vietnamese vertegenwoordigers in de eigen pers zijn een middel van informatie-overdracht. De lijst kan ongetwijfeld verder aangevuld worden met nog meer propagandamiddelen. We vinden ook voorbeelden van “revolutionaire propaganda” zoals de brochure “Permanente revolutie in Indochina” die verkocht wordt op de verschillende betogingen van begin 1973.

Het Russell-tribunaal over de Amerikaanse oorlogsmisdaden en andere sensibiliseringscampagnes

Het Russell Tribunaal of “Internationaal tribunaal tegen de oorlogsmisdaden” is een opinietribunaal dat in november 1966 op initiatief van Lord Bertrand Russell werd opgericht om een oordeel te vellen over de aanklacht van Amerikaanse oorlogsmisdaden in Vietnam. In mei 1967 besluit het initiatief dat de VS zich schuldig maken de zwaarst mogelijke misdaad: genocide van de Vietnamese bevolking. De BAVI zette mee in op het slagen van het Russell Tribunaal. De trotskisten zijn van bij de oprichting geïnteresseerd in de werkzaamheden van dit opinietribunaal. Ernest Mandel wordt door het secretariaat in Londen aangeduid als contactpersoon voor het *Belgian Committee for Support of the Russell Tribunal*, de Brusselse militante Marie-Paule Eskenazi neemt deel aan de verschillende sessies en LG besteedt aandacht aan de activiteiten en bevindingen van het tribunaal met als hoogtepunt een speciaal nummer in mei 1967 dat 4 pagina's aan het initiatief wijdt.

Een andere campagne waarbij de nadruk ligt op sensibilisatie is die voor de vrijlating van de 200.000 politieke gevangenen in Zuid-Vietnam vanaf 1973. De belangrijkste doelstelling is inderdaad om de opinie in te lichten over de “misdaden die haar worden verzwegen” en in een context van burgeroorlog doorgaan na de terugtrekking van Amerikaanse troepen. Gezien de beperkte mobilisatiekracht door de beperkte belangstelling voor Vietnam in die periode, wordt sensibilisatie het belangrijkste wapen van de solidariteit met de gevangenen.

Tenslotte vermelden we de campagne “De Vietnamezen hebben geen vakantie” die we bespreken in het deel over de materiële steun. Maar deze actie heeft ook een informerend doel: tijdens de geldinzamelingen worden naar eigen zeggen 50.000 flyers verspreid over de

problematiek van de bombardementen van dijken. Deze sensibilisatie-actie kaderde in de internationale campagne “dijken zomer 72” die vanuit de VS werd gelanceerd. Meer in het algemeen gaan collectes van medicinale en financiële steun vaak samen met propaganda over een aspect van de situatie in Vietnam.

In de aanval tegen de VS-propaganda

De propaganda van de VS blootleggen kan op verschillende manieren worden benaderd. Het kan gaan om het overtuigen van het publiek met de eigen propaganda door de middelen die we hierboven bespraken, maar het kan ook het rechtstreeks bestrijden van de Amerikaanse oorlogspropaganda betekenen. In LG wordt in 1966 opgeroepen tot het boycotten van de film “*L'enfer du Vietnam*” en in 1968 werden betogingen georganiseerd tegen de voorstellingen van de film “Green Berets” die in LG als een “racistische en fascistische” film wordt bestempeld omdat ze een positief beeld schetst van de Amerikaanse oorlog in Vietnam.

DE SOCIALISTISCHE REVOLUTIE IN EIGEN LAND

DE OPVATTINGEN

We zagen reeds dat een revolutionaire overwinning in Vietnam een impact zou hebben op de ontwikkeling van de wereldwijde revolutie. Dat geldt ook voor de socialistische revolutie in België die een nieuw front zou creëren dat het VS-imperialisme zou verzwakken en de internationale steun aan de revolutie in Vietnam uitbreiden. Mandel geloofde in de periode van de Vietnam-oorlog in de mogelijkheid van revoluties in West-Europa. Hij dacht dat de voorhoede van revolutionaire studenten die gerekruteerd werd uit de internationale solidariteitsbeweging met Vietnam de arbeidersklasse zou kunnen helpen bij het opnieuw overgaan tot revolutionaire strijden in Europa. Dit zou kunnen leiden tot een simultaan revolutionaire situatie in Portugal, Spanje, Frankrijk en “zelfs” Engeland. De revolutie in Europa zou op haar beurt een impuls geven aan het bewustzijn en vertrouwen van het proletariaat in de semi-koloniale landen.

Anderzijds wordt ook gesteld dat de strijd voor de socialistische revolutie in België niet de enige vorm van solidariteit mag zijn: “*nous ne sommes pas non plus de ceux qui suspendent tout à*

la solution finale, c'est-à-dire la révolution dans les citadelles-mêmes de l'impérialisme". Dat is precies Mandels visie van drie sectoren van de wereldrevolutie: ook de strijd in de koloniale en semi-koloniale landen een impuls kan geven aan de wereldrevolutie (zie *supra*). De BAVI is dan ook van mening dat een revolutionair proces in Azië internationaal moet ondersteund worden: "Het is onze internationalistische plicht in alle landen te strijden voor de afschaffing van het kapitalisme, arbeidersregeringen aan de macht te brengen en aan de opbouw van het socialisme te beginnen. Maar het is evenzeer onze plicht onze steun te geven aan de bevrijdingsfronten van gans Indo-China [...]".

DE REALISATIE

Tussen mei 1968 en begin 1972 waren solidariteitsmobilisaties schaars omdat de Amerikaanse oorlogsinspanning leek af te nemen met de vredesonderhandelingen in Parijs. De BAVI verklaart dit onder meer door de oplaaierende arbeidersstrijd die de militante krachten van het solidariteitswerk voor zich opeist. De studenten die gemobiliseerd, gepolitiseerd en gerekruteerd werden door de Vietnam-oorlog trokken bij de intensivering van de klassenstrijd naar de ondernemingen. Over het meest markante jaar 1970 schrijft de RAL dat de "revolutionaire organisaties [gedurende het hele jaar] vrijwel al hun energie [hebben] besteed aan arbeidersstrijd". In LG vinden we in het jaargang 1970 inderdaad weinig berichtgeving over Vietnam en erg veel artikels over een reeks stakingsbewegingen. De meest intense strijd was hier ongetwijfeld die van de Limburgse mijnwerkers. In 1971 breekt voor de trotskistische beweging in België een nieuwe fase aan met de RAL die wordt opgericht door de samenkomst van de oude garde met deze nieuwe geradicaliseerde jongeren. De BAVI lijkt daarmee te beantwoorden aan de te volgen lijn die werd uitgestippeld op het 9de Wereldcongres van de VI over zich construeren op basis van de jongerenradicalisering, maar krijgt wel te maken met het concurrerende maoïstische Amada dat nog meer wist gebruik te maken van dit fenomeen door haar wortels in de Leuvense studentenbeweging. De uitbouw van een jonge voorhoedepartij bleek echter geen voldoende voorwaarde voor de socialistische revolutie in België. Tussen begin 1972 en de akkoorden van Parijs in februari 1973 komt opnieuw de solidariteit met de revolutie in Vietnam op de voorgrond van het werk van de BAVI en daarna komen andere internationale kwesties zoals de situaties in Chili en Brazilië in het vizier.

MASSAMANIFESTATIES IN EENHEIDSFRONT

Politieke solidariteit kan volgens Van Kerkhoven het “meest efficiënt worden verstrekt door manifestaties met zoveel mogelijk volk”. Dergelijke massamobilisaties moeten worden op poten gezet met een “minimaal doch correct” platform waarbij de organisaties hun autonomie behouden. Pierre Rousset vat de genoemde visie samen in een zin van drie woorden: “*unité signifie pluralisme*”. Nochtans blijkt de visie niet zo eenvoudig als Rousset doet uitschijnen. Enerzijds verschilt deze opvatting op het organiseren van een unitaire betoging van die van andere politieke tendensen binnen de radicale linkerkzijde wat aanleiding zal geven tot veel geruzie en verdeeldheid. Anderzijds is de invulling van het concept niet evident door het vage en voor interpretatie vatbare karakter van een “correct” platform.

De BAVI ziet deze principes voor de frontwerking in de Vietnam-oorlog als een toepassing van Leon Trotski's idee van het “eenheidsfront”. We kunnen deze visie dan ook niet begrijpen zonder deze theorie van het “arbeiderseenheidsfront” en lichten en passen ze toe aan de hand van de interpretatie van Mandel. Voor Mandel vormt de “politieke diversiteit van de arbeidersbeweging” geen probleem zolang de “eenheid van actie” tegen de klassenvijand – en in het bijzonder tegen offensieven van de burgerij – hier niet door belemmerd wordt. Toegepast op Vietnam mag de politieke diversiteit van de solidariteitsbeweging de eenheid van actie tegen het “offensief” van de Amerikaanse regering en de indirecte medewerking van de Belgische overheid en ondernemingen op Belgische bodem niet beletten. Het eenheidsfront moet “alle organisaties betrekken die zich beroepen op de arbeidersbeweging, met inbegrip van de meest gematigde”. Toegepast op de solidariteit met Vietnam moeten de solidariteitsmobilisaties een eenheid van alle progressieve organisaties oftewel alle organisaties “met uitzondering van de fascisten” nastreven. De reden hiervoor is enerzijds dat men een zo sterk mogelijke beweging wil uitbouwen, maar de trotskisten hebben ook een andere doelstelling voor ogen: ze willen “de massa [...] losmaken van haar opportunistische leidingen”. Hierbij maakt Mandel een sneer naar de zelfverklaarde revolutionairen die deze strategie niet aanvaarden en volgens Mandel veronderstellen dat de “massa van de arbeiders reeds bereid zouden zijn een eenheidsactie te beginnen met revolutionaire arbeiders, zonder een voorafgaand akkoord van hun leiders”. Hij noemt een dergelijke positionering “sectair et ultra-gauchistisch” die enkel kan resulteren in “acties van minderheden”. Om deze doelstelling van het aantrekken van nieuwe mensen tot de eigen ideeën en organisatie waar te maken moet de eenheid van actie wel aan een voorwaarde voldoen: ze mag de “politieke en ideologische strijd voor de hegemonie van het revolutionaire marxisme binnen de arbeidersklasse” niet in de weg staan. Mandel vindt het principe van een autonome interventie belangrijk opdat zo “de

arbeidersdemocratie wordt hersteld binnen de arbeidersbeweging” en waaruit de trotskisten voordeel zouden kunnen halen door op die manier de “massa's” in hun ideologische invloedssfeer proberen te brengen. Er hoeft niet meer bij gezegd te worden dat deze opvatting opnieuw *idem dito* toe te passen is op de solidariteitsbeweging waar “autonome propaganda” moet dienen om “de beweging te overtuigen”. Dit aspect van pluralisme wordt zelfs in groter detail intern toegelicht door de internationale commissie van de RAL. Ze ziet 3 argumenten om een “autonome interventie” binnen de frontwerking te verdedigen. Ten eerste ontbreekt de motivatie om te mobiliseren wanneer organisaties “hun gezicht niet mogen laten zien”. Ten tweede is de versterking van de revolutionaire organisaties “een centrale taak in de huidige periode”. Ten derde gebeurt een kritische opvoeding van mensen door hen te laten deelnemen aan discussies binnen de linkerkant. In een andere interne communicatie lezen we dat toegevingen op de ordewoorden van het platform mogelijk zijn, maar dat er niet mag geraakt worden aan het principe van een autonome interventie van de deelnemende organisaties.

Een laatste aspect van de eenheidsfronttactiek in de bespreking van Mandel is haar structuur. De man is van mening dat het eenheidsfront moet gestructureerd worden door “basiscomités in de bedrijven, wijken, lokaliteiten,... [...] betrokken bij systematische massa-acties en mobilisaties” en die zelfs de weg openen voor een revolutionaire toestand. De BAVI past ook dit aspect toe in haar opvatting over hoe er moet gemobiliseerd worden voor de grote betogingen en andere solidariteitsactiviteiten. De idee van permanente basiscomités staat centraal in het opbouwen van unitaire solidariteitscampagnes. De studentenactivist Hugues Le Paige schrijft meerdere artikels in LG waarin hij deze visie verdedigt en duidelijk verwoordt. Hij stelt dat de grote en militante betogingen in Frankrijk het resultaat zijn van de activiteiten van gedecentraliseerde Vietnamcomités in “ondernemingen, scholen en wijken”. Die comités zijn niet alleen belangrijk voor mobilisaties, maar voor alle aspecten van het solidariteitswerk. Het is echter vooral met het perspectief op massa-mobilisaties dat het volgens de RAL mogelijk is om dergelijke comités te creëren. In een intern document uit 1972 lezen we: “om werking aan de basis, opbouw komitees te stimuleren, te motiveren en centraliseren zijn centrale mobilisaties nodig”.

DE REALISATIE

De anti-atoommarsen van de jaren 1960

De anti-atoommars (AAM) bestaat sinds de mars van de site van kerncentrale van Mol naar

Antwerpen van 10 april 1960. Het initiatief vindt zijn inspiratie in de in 1958 gelanceerde Britse “*Campaign for Nuclear Disarmament*” en wil actie voeren tegen de dreiging van het gebruik van kernwapens. De beweging wordt een groot succes met 10.000 jongeren op de editie van 1963 in de straten van Brussel. In 1965 wordt de Vietnam-oorlog plots een belangrijk thema binnen het kader van AAM en die lijn zal worden doorgetrokken in de daaropvolgende edities. In de editie van 1965 is er wel nog weerstand van het organiserend comité dat onder druk van de katholieke organisaties Vietnam buiten de agenda van de AAM wil houden. De BAVI wil de Vietnam-oorlog wel centraal stellen en LG schrijft op haar voorpagina over het “succes” van de AAM van 28 maart: “*Dimanche dernier, près de 25000 jeunes ont clamé leur haine de la guerre et leur volonté de paix au Vietnam*”. De betogers eisen dat België zich dissocieert van de Amerikaanse oorlogspolitiek door zich terug te trekken uit de NAVO. Op 24 april 1966 is er opnieuw de jaarlijkse anti-atoommars. LG beoordeelt de opkomst op “30.000 jongeren tegen de oorlog” en looft het organiserend comité. Toch lijken de trotskisten ietwat gefrustreerd te zijn over de spelregels van de betoging die indruisen tegen hun opvatting van een eenheidsfront. In een “open brief aan de jongerenbewegingen en deelnemers aan de anti-atoommars” vragen ze het recht voor elke groep om een spandoek van eigen signatuur te mogen dragen. Een jaar later wordt al voor de betoging kritiek geuit tegen het eisenplatform dat “vage en holle zinnen” bevat. De betoging van 23 april 1967 wordt echter een daverend succes met een opkomst 30.000 deelnemers en de kritiek in LG is ditmaal gericht tegen de sectaire houding van de grippisten. Na geen editie in 1968 wordt er op 9 maart 1969 opnieuw een anti-atoommars gehouden. Deze trekt 15.000 deelnemers aan en treedt uit het kader van wat de organisatoren voorzagen door een ontsporing met een actie tegen het beursgebouw en een blokkade van de autosnelweg naar de NAVO-gebouwen. Ook de editie van 1970 bespreken we elders om twee redenen: het wordt meer een Vietnam-betoging dan een AAM (zie hieronder in de bespreking van de Vietnam-betogingen) en het SJW organiseert een grote ontsporing met naar eigen zeggen 2000 deelnemers (zie *infra* in het deel over de acties met eigen ordewoorden).

De Vietnam-betogingen en het Nationaal Vietnam Comité

In dezelfde periode wordt er vanuit radicaal-linkse middens getracht om een specifieke mobilisatie voor Vietnam op te zetten. Op 15 mei 1965 wordt er betoogd tegen het Amerikaanse imperialisme in Vietnam. Met 1000 deelnemers volgens de politie wordt deze betoging in LG als “een volledig succes” voorgesteld. De titel op de voorpagina zet de centrale eis in de verf: België moet uit de NAVO om zo het imperialisme van de VS te verzwakken. Een *Comité belge de*

solidarité avec le peuple du Sud-Vietnam vormde het samenwerkingsverband waarmee werd opgeroepen tot de betoging, maar dat comité was geen lang leven beschoren met de uitstap van de trotskisten in september omwille van het “grote sectarisme”. Op 15 en 16 oktober van hetzelfde jaar zijn er de internationale actiedagen tegen de oorlog in Vietnam. In België staat er op zondag 16 oktober een nationale betoging in Brussel op het programma. *LG* is tevreden over de “talrijke organisaties” die oproepen om deel te nemen: behalve de organisaties rondom de KP, de grippisten en de trotskisten vinden we ook enkele regionale vakbondstakken (zie *infra* in het deel over de mobilisatie van de arbeidersbeweging). De hoop van de redactie is dat deze betoging het begin kan zijn van een “*vaste action s'amplifiant jusqu'à ce que la politique criminelle de Washington soit partout mise en accusation par de larges masses*”. de volgende grote nationale betoging voor Vietnam vindt plaats op 4 maart 1967. De mobilisatie is gedragen door een lijst van ondertekenaars met aanzien en de redactie van *LG* vindt dat een dergelijke breed gedragen mobilisatie aantoont dat het verzet tegen de oorlog in Vietnam groot aan het worden is. Binnen dit aanvaarde minimale unitaire kader manifesteert de BAVI zich als voor de socialistische revolutie. *LG* noemt de betoging een “enorm succes” met 8000 deelnemers volgens de politie en tussen 12000 en 15000 volgens de organisatoren. Er wordt evenwel uitgehaald naar de grippisten die “hebben geprobeerd om hun slogans op te leggen”. Intussen kijken de Belgische trotskisten ook naar wat er gebeurt in de VS en *LG* analyseert dat het succes van de mobilisatie van 250.000 jongeren in New York tegen de oorlog te verklaren is door de samenwerking van een “brede coalitie van tegengestelde tendensen”. In de herfst van 1967 komt de Amerikaanse anti-oorlogsbeweging centraal te staan voor de Belgische activisten van de BAVI en gaat men spreken over “solidariteit met het NBF en met de betogers in Washington!”. In dat kader wordt er in Antwerpen betoogd op initiatief van het Antwerpse Vietnam-comité. De SJW is aanwezig in deze mobilisatie van 500 betogers.

In het deel over de radicalisere mobilisaties (zie *infra*) zullen we zien dat het eind 1967 tot militantere Vietnam-betogingen komt die buiten het kader treden van een breed eenheidsplatform. Hier kijken we verder naar de verderzetting van de betogingen in eenheidsfront en daar zien we dat vanaf de herfst – naar het voorbeeld van het Franse *Comité National Vietnam* (CNV) en aangemoedigd door het het in de lente van 1967 gecreëerde Wereld Vietnam Comité – een Belgisch Nationaal Vietnam Comité (NVK) wordt gevormd die de verschillende lokale en regionale initiatieven wil federeren. De voorzitter is de sociaal-democraat Henri Rolin die zal aanblijven tot zijn dood in 1973 – die tevens samenvalt met het einde van de werkzaamheden van het front. De trotskist Pierre Le Grève wordt lid van het bureau. De creatie van het nationaal comité geeft een impuls voor de creatie van nog meer lokale en regionale comités, alsook comités in scholen en

bedrijven. We bespreken deze organisatievorm aan het einde van dit hoofdstuk. Het NVK roept als eerste wapenfeit op tot een Vietnam-betoging op 2 maart 1968 en zal de initiatiefrol voor nationale betogingen jarenlang behouden, hoewel de initiatieven schaars zullen zijn en de werking van de Vietnam-comités grotendeels zal afbrokkelen in de periode tussen 1968 en 1972. De betoging van 2 maart valt echter nog voor de start van de vredesgesprekken in Parijs en wordt een daverend succes. LG spreekt over de grootste Vietnam-betoging ooit met 20.000 deelnemers. Een maand later starten dan de onderhandelingen in Parijs waardoor de massamobilisaties een plotse terugval kennen die gedurende jaren zal aanhouden. Desondanks blijven er wel manifestaties in eenheidsfront georganiseerd worden. Op 14 december 1968 is er in Brussel een nationale betoging ter gelegenheid van de 8ste verjaardag van het NBF. De boodschap is nu dat de onderhandelingen niet mogen verblinden voor de realiteit van de oorlog die nog steeds bezig is en dat mobilisatie belangrijk is om druk te zetten op de onderhandelingen. De betoging telt 2000 deelnemers.

In de lente van 1970 is er een kortstondige heropleving van de mobilisatie voor Vietnam. Het revolutionair vuur in Indochina wordt aangewakkerd door de strijd in Laos en Cambodja en de VS reageert met geweld. In de VS leidt dit tot een “lente-offensief” van de anti-oorlogskrachten met een actieweek tussen 13 en 19 april dat volgens de jonge kadermilitant Eric Corijn uitgroeit tot een “nieuwe golf van de anti-oorlogsbeweging”. LG heeft het over honderdduizenden betogers in de VS op 15 april. In België besluiten het NVK en het Nationaal Comité van de AAM om op 26 april een nationale betoging in Brussel te organiseren. Parallel met de acties in de VS en in de aanloop van deze betoging voert de SJW een actie in de Amerikaanse ambassade. Een militant verschanst zich in een aangrenzend gebouw en hangt 's nachts de vlag van het NBF aan een raam van de ambassade. LG titelt na deze actie: “*Vive les nouveaux Vietnam: Laos, Cambodge, Thaïlande!*”. De betoging zelf trekt volgens LG 5 à 10.000 betogers. De SJW maakt van de mobilisatie gebruik om een verregaande ontsparing te organiseren die we bespreken in het volgende deel over de radicalere acties. De nieuwe revolutionaire fronten in Indochina blijken echter niet voldoende voor een heropleving van de solidariteit. In de tweede helft van 1970 valt het op dat het thema Vietnam vrijwel volledig afwezig is in LG. Met het bezoek van Nguyen Thi Binh aan Brussel in januari 1971 krijgen de Belgische activisten opnieuw een injectie van motivatie en in februari beslist de SJW om een nationale campagne te voeren tegen de “imperialistische escalade in Indochina”. Maar ook dit is onvoldoende om potentiële militanten te motiveren. Wanneer de VI oproept om naar het voorbeeld van de Amerikaanse anti-oorlogsbeweging wereldwijd in alle hoofdsteden betogingen te organiseren op 6 november kan de BAVI daar geen gevolg aan geven. De conjunctuur is volgens de BAVI moeilijker geworden na de terugval van de opleving van de jongerenradicalisering in de

tweede helft van de jaren 1960.

Wanneer de RAL begin 1972 een verandering in de conjunctuur ziet door het bekend worden van de gewelddadige verderzetting van de oorlog en oproept tot een nieuwe solidariteitscampagne, roept ze hierbij tevens op tot de oprichting van een nieuw eenheidsfront van alle progressieve krachten. Er wordt een concreet voorstel gelanceerd voor een unitaire Vietnam-betoging in april. Uiteindelijk neemt het NVK het initiatief in handen en beslist tot een betoging in Luik samen met de vakbondsregionalen van het ABVV en het ACV. De RAL gelooft niet in de mobilisatiekracht van de vakbondsapparaten (zie *infra* in het deel over de mobilisatie van de arbeidersbeweging) voor een internationale solidariteitsoptocht en verkoos een centrale betoging in Brussel, maar legt zich neer bij de beslissing. Uiteindelijk komt er naast de betoging in Luik op 22 april een meeting in Brussel op 20 april en een mars in Antwerpen op 6 mei. De meeting met vertegenwoordigers uit Vietnam en Cambodja lokte “meer dan 2000” toehoorders, de betoging in Luik 3000 deelnemers en de mars van 15km in Antwerpen zou als nooit tevoren in de breedte hebben gemobiliseerd van “extreem-links” tot de Volksunie Jongeren.

Intussen gaat de aandacht voor Vietnam crescendo, in het bijzonder in de rangen van de RAL die veel motivatie put uit de oproep van Ly Van Sau in Rood en LG. Naast het opzetten van een inzamelactie in de zomer (zie *infra* in het deel over de materiële steun) neemt de BAVI ook het initiatief voor een unitaire betoging in de herfst. Na de brede mobilisatie voor de inzamelcampagne is de RAL hoopvol over het bijeenbrengen van een breed front voor de herfstbetoging: “*Ces chiffres sont sans doute importants mais le résultat le plus important c'est que cette action a été menée par un front large. Ce front constitue le premier pas vers la mobilisation Indochine d'automne, qui devra déboucher sur une manifestation nationale à Bruxelles*”. Het NVK verwerpt echter het voorstel van de RAL voor een betoging in het weekend van 18 november. De trotskisten hebben het gehad met het NVK dat door het voorzitterschap van de “oude sociaal-democraat” Henri Rolin en de controle door de KP “sociaal-democratische illusies en vreedzame coëxistentie” combineert en daardoor het NVK immobiliseert dat zich volgens Johannes “op dit ogenblik beperkt tot het sturen van moties aan de heer Harmel en het afleggen van privé bezoeken aan de Amerikaanse ambassade”. Daarbovenop worden zowel de KP als Amada door de RAL beschuldigd van sectarisme: de KP vindt dat de acties moeten geregionaliseerd worden en organiseert op 18 oktober een betoging in Antwerpen en Amada is “nog sectairder” en roept op om op 4 november in Antwerpen te betogen met eigen ordewoorden. De RAL laat het hier niet bij en neemt met de medewerking van de Jong Socialisten een initiatief voor een nieuw eenheidsfront: het Nationaal

Eenheidsfront Indochina (NEFI) wordt geboren met Jan Van Kerkhoven als secretaris. De oproep kent een succes met een hele resem organisaties die toetreden en de RAL stelt het voor als de realisatie van het ideaal van een “correct minimumplatform” dat niemand uitsluit. Er zijn vier gemeenschappelijke ordewoorden en daarnaast mag iedere organisatie bijkomende standpunten uitdragen. Met enthousiasme stellen de trotskisten dat zelfs de Belgische Socialistische Partij (BSP) en vele organisaties die zich eerder nog niet duidelijk positioneerden over Vietnam – waaronder zelfs de zionisten – deelnemen aan het initiatief. Regionale NEFI-comités worden opgezet in verschillende steden om te mobiliseren voor de betoging. Wanneer het op 19 november zover is, valt de opkomst echter tegen met 2000 deelnemers volgens de RAL en slechts 500 volgens de journalist van Belga. De RAL erkent in LG dat de betoging klein is in vergelijking met de mobilisaties in de tweede helft van de jaren 1960.

Na deze betoging stapt de RAL af van de uitbouw van het NEFI. De aangegeven reden hiervoor is dat het NVK “haar taken terug heeft opgenomen”. Het NEFI wordt dus opgeofferd omdat “een bredere eenheid” mogelijk is binnen het NVK. Daarmee is het initiatief snel van de baan geruimd, maar de RAL zegt er in haar interne communicatie wel bij dat het NEFI moet kunnen hernomen worden indien het NVK opnieuw “te passief” wordt. Het NVK roept inderdaad op tot een betoging op 5 januari 1973 in de straten van Brussel en op 6 januari in Antwerpen. De RAL wil echter niet deelnemen aan het platform van de betoging omdat één van de ordewoorden een eis aan de Belgische regering is. Dit is onaanvaardbaar voor de RAL omdat België volgens haar “volledig medeplichtig” is aan de Amerikaanse oorlogspolitiek. De trotskisten beslissen echter om toch mee te betogen, maar met hun eigen ordewoorden tegen die van het platform. De KP reageert in Antwerpen door aan de politie te vragen om de RAL uit de betoging te houden. Op de volgende betoging van 4 februari wil de RAL opnieuw het platform niet ondertekenen. Ditmaal verwijt ze de KP ervan dat ze het platform zo “minimaal” had gemaakt dat het niet meer “correct” was: enkel de “humanitaire kant van het solidariteitswerk” kwam aan bod.. Op de betoging met 3000 deelnemers werd de RAL opnieuw geweerd, ditmaal door een interne ordedienst van de KP onder leiding van Koen Calliauw die optrad tegen de groep van trotskisten en maoïsten.

De basiscomités

In de aanloop naar de mobilisatie van betogingen en op andere momenten werden verschillende pogingen gedaan tot het opzetten van Vietnam-comités. Dat gebeurde bijvoorbeeld in 1967 wanneer Hugues Le Paige en zijn medestudenten met het *Comité Vietnam ULB* een uit

Frankrijk geïmporteerde dynamiek van ontwikkeling van basiscomités proberen in gang te zetten of bij de AAM van 1970 waar de BAVI inzette op de uitbouw van lokale anti-atoom-basiscomités. Ook zagen we reeds bij de creatie van het NVK dat dit nationaal comité een federatie wilde zijn van lokalere comités en de aanzet gaf tot het opzetten van nog meer comités in lokaliteiten, universiteiten, scholen en ondernemingen. In het bronnenmateriaal vinden we dan ook erg veel vermeldingen van tal van comités op allerlei plaatsen. Het probleem is echter dat de informatie te verspreid en onvolledig is om een kaart te kunnen maken van de comités en om het succes ervan te kunnen evalueren. Hoe belangrijk deze organisatievorm ook is voor de BAVI kiezen we ervoor om ons binnen het kader van dit onderzoek te beperken tot een nemen van een concrete case van een comité en ter illustratie een beeld te schetsen van de werking ervan. In *Barrikade*, het tijdschrift van de SJW, vinden we een interview met twee oprichters van een “Vietnam-basis-komitee” in een middelbare school. Het comité werd opgericht nadat op de internationale jeugdkonferentie van maart 1967 te Brussel (zie *infra*) werd beslist dat het belangrijk was om zoveel mogelijk basiscomités op te richten. Vervolgens werd op een SJW-vergadering in Antwerpen besloten dat een kleine kern hiervoor voldoende zou zijn, waarop de twee scholieren besloten om in hun school het eerste “Vietnam-basis-komitee” op te richten. Tien militanten van verscheidene politieke tendensen en niet-georganiseerde schoolgenoten sloten aan. De drie vooropgestelde functies van het comité waren het deelnemen aan “massa-acties” zoals manifestaties en meetings, het verspreiden van informatie en het voeren van “permanente agitatie” door onder meer de verkoop van Vietnamese pers en individuele discussies en tenslotte de vorming van militanten. De hoop van de scholieren is erop gericht dat de comités zich uitbreiden in andere “scholen en werkplaatsen”.

ACTIES MET EIGEN ORDEWOORDEN

DE OPVATTINGEN

Een opvatting over wat we “acties met eigen ordewoorden” noemen bestaat niet. Het betreft eerder een verzamelnaam voor verschillende actievormen die gemeenschappelijk hebben dat ze uit het kader treden van de BAVI's belangrijkste actievorm van massamobilisaties in eenheidsfront. Hoewel de praktijk vaak complexer is, onderscheiden we twee vormen: radicalere mobilisatiefronten en acties in eigen naam.

De idee om mobilisaties te radicaliseren is geïnspireerd op de praktijken in andere landen

zoals de VS, Japan en Frankrijk. De BAVI maakt de analyse dat “strijdbare betogingen” in de VS druk uitoefenden op president Johnson om te besluiten tot de stopzetting van de bombardementen boven Noord-Vietnam en de terugtrekking van de GI's. En in Frankrijk zouden de militante betogingen één van de aanleidingen van mei 68 zijn geweest. Afstappen van een minimale eenheidsfrontbenadering naar een radicaler platform is bovendien volgens de BAVI niet in tegenspraak met de idee van zo groot mogelijke betogingen organiseren. De trotskisten blijven erbij dat zo groot mogelijke mobilisaties de beste vorm van steun aan Vietnam zijn en stellen dat militantere betogingen meer jongeren kunnen enthousiasmeren dan “saaie optochten in de stijl van de KP”.

Acties in eigen naam hoeven daarentegen niet in tegenspraak te zijn met een eenheidsfrontstrategie, maar kunnen complementair zijn. De mogelijkheid van kleine acties die zelf worden georganiseerd heeft als voordeel dat de BAVI haar visie op de Vietnamese revolutie gemakkelijker kan uitdragen naar de buitenwereld dan in een breed front waarin – ondanks de voor de BAVI belangrijke mogelijkheid om te participeren met materiaal met eigen ordewoorden – de posities van het minimumplatform domineren. Ook biedt het een mogelijkheid om de organisatie zelf zichtbaar te maken en uit te bouwen.

DE REALISATIE

We bespreken hier eerst een reeks campagnes van radicalere mobilisatiefronten waarin de BAVI een rol opnam en kijken tenslotte naar de acties die de BAVI in eigen naam opzette.

De “organisations de la Jeunesse d'avant-garde d'Europe occidentale”

De antimilitaristische betoging van 15 oktober 1966 in Luik kan moeilijk opgevat worden als een actie in een breed eenheidsfront van progressieve krachten zoals dat werd verdedigd voor de Vietnam-betogingen. Het gemeenschappelijk eisenplatform is radicaler met een “*contenu de classe*” en daarmee ligt de drempel hoger. Dit is een keuze van de SJW die aan de basis ligt van de mobilisatie. Het doel is niet zozeer om nationaal breed te mobiliseren, maar om een Europees netwerk van revolutionaire jongerenorganisaties op te zetten. Met 3000 deelnemers volgens de politie en 5000 volgens de organisatoren, spreken deze laatsten van een groot succes. Ze benadrukken de komst van 500 Engelsen, van delegaties uit Frankrijk, Nederland en

Scandinavische landen en de deelname van meer dan 1000 Belgische jongeren. Het belangrijkste thema is er de solidariteit met Vietnam omdat “het Amerikaanse imperialisme [er] een oorlog voert waarvan het resultaat beslissend kan in het kader van de huidige krachtsverhoudingen”. Dezelfde verzameling antikapitalistische jongerenorganisaties uit verschillende Europese landen organiseert op 17 en 18 februari 1968 een internationale betoging in Berlijn tegen de NAVO en voor de socialistische revolutie. De initiatiefnemers stellen hierbij de solidariteit met Vietnam opnieuw centraal.

In de ban van de militante betogingen in Parijs

We zagen reeds dat Hugues Le Paige de idee van permanente basiscomités verdedigde. Ook heeft hij een mening over hoe militante betogingen er moeten uit zien. Opnieuw kijkt hij naar wat er gebeurt in Parijs en tracht de Franse recepten te importeren naar Brussel. Zo stelt hij vast dat de betogingen in Frankrijk erg militant zijn én veel deelnemers aantrekken. Hij stelt dan ook voor om de solidariteitsmobilisaties in Brussel te “radicaliseren”. De BAVI verdedigt dezelfde positie: ze is de “Krouchéviens” en de “zwakkelingen zoals Henri Rolin” beu en denkt dat het importeren van het militantere model van het Franse *Comité Vietnam National* kan leiden tot radicalere, strijdvaardige en hierdoor numeriek grotere mobilisaties. “We moeten de medewerking van de “Kroukrous” aan massamanifestaties enkel aanvaarden onder onze eigen juiste ordewoorden”, luidt het op een interne vergadering van de UGS. Vanuit deze dynamiek die gelanceerd werd met het *Comité Vietnam ULB* komt het op 16 december 1967 tot een meeting met 1000 deelnemers die uitmondt in een spontane betoging van 800 jongeren. De “ambigue ordewoorden” van de unitaire betogingen van voordien worden vervangen door een duidelijke steun aan het NBF. In navolging van deze betoging gaat Georges Dobbeleer trachten deze militantere betoging te verzoenen met mobilisaties in eenheidsfront. Hij schrijft dat het enerzijds belangrijk is om veel volk te verzamelen rondom een minimumplatform, maar daarnaast ook radicalere acties te voeren.

Een volgende etape in de militantere acties vangt aan in maart 1969 wanneer voor het eerst een grootschalige “ontsporing” wordt georganiseerd binnen een massabetoging in eenheidsfront. De SJW ligt mede aan de basis van een directe actie tegen het beursgebouw en een bezetting van de autosnelweg die leidt naar de NAVO-gebouwen tijdens de anti-atoommars van dat jaar. De SJW is tevreden over het resultaat en is van mening dat dergelijke militante acties de te volgen weg zijn na deze “doorbraak van 9 maart”: “*Aujourd'hui, les manifestations ne sont plus des processions symboliques, molles et rituelles; chacune doit être conçue comme un acte politique important,*

comme la seule “participation” qui soit réellement appropriée à la volonté de la jeunesse.”

Op hetzelfde militant élan wordt er op 25 oktober 1969 een nationale betoging in “anti-imperialistisch front” georganiseerd “tegen de NAVO en voor de overwinning van de Vietnamese revolutie”. Het “anti-imperialistisch front” is een samenwerkingsverband van “de revolutionaire jeugd” waarbij deze zich ontdoen van de “voogdij” van “personaliteiten, reformisten en kapitalistische politici”. Hiermee lijkt de kloof tussen persoonlijkheden zoals Pierre Le Grève en de jongeren erg groot geworden. De SJW ligt mee aan de basis van de mobilisatie en noemt de opkomst van 1000 jongeren een “begin” en wil verder werken naar meer betogingen die zowel in hun ordewoorden als actievormen radicaal zijn. De volgende doelstelling van de SJW is om via anti-atoom-basiscomité's te mobiliseren voor de AAM van 1970. De betoging vindt plaats op 26 april 1970 (zie *supra* in het deel over de Vietnam-mobilisaties) en eindigt met ingegooide ramen. De SJW maakte van deze mobilisatie van volgens LG tussen 5000 en 10000 jongeren gebruik om volgens hetzelfde tijdschrift met 2000 jongeren een grote ontsporing op te zetten. Guy Van Sinoy beschouwt de actie als het beste voorbeeld van het “gauchisme” in de organisatie in die periode. De “*débordement*” trok in het Noordstation de sporen op richting het station van Schaarbeek waar het doelwit een gebouw van de Amerikaanse militaire politie was. Na de betoging valt de KP in haar tijdschrift De Rode Vaan de SJW aan voor het zaaien van verdeeldheid onder de deelnemers. De SJW reageert even scherp en beschuldigt de KP van immobilisme en het te braaf houden van mobilisaties.

Een reeks acties van RAL-signatuur

We zagen hoger dat de SJW er in 1970 in slaagde om een vlag van het NBF te bevestigen aan de Amerikaanse ambassade in Brussel. Dit is het type acties dat we hier bekijken. Om te begrijpen waarom al onze andere voorbeelden dateren uit de periode van na de oprichting van de RAL, moeten we even terug naar de evolutie van de BAVI. De trotskisten evolueerden van een aanpak van clandestien entrisme binnen de SPB – en vervolgens de kleinere organisaties SBV, UGS en PWT – naar de oprichting van een autonome revolutionaire organisatie die men wil uitbouwen. Het is wellicht binnen dit kader dat we het opzetten van acties van RAL-signatuur moeten zien. De meeste van deze acties grepen plaats in 1972. We beginnen in mei met een campagne tegen de bedrijven die meewerken aan de Amerikaanse oorlogsinspanning. De RAL rekent hierbij op haar eigen krachten. De eerste actie vindt plaats op 19 mei 1972 wanneer 25 militanten een spandoek hangen aan een bedrijfsgebouw van Honeywell-Bull in Brussel en de gevel met graffiti bekladden.

Een persmededeling wordt verstuurd en tezelfdertijd brengt de SJW in Antwerpen graffitiboodschappen aan op de gevels van een twaalftal Amerikaanse ondernemingen. Een week later voert de RAL opnieuw een eigen actie, ditmaal tegen de NAVO. Naar aanleiding van een parade van de Amerikaanse luchtmacht aan de NAVO-basis SHAPE nabij Bergen ontplooiën militanten van de BAVI een groot spandoek met als boodschap “De US Air Force defileert in Mons, de B-52 maken Vietnam met de grond gelijk” vanaf het Théâtre National boven de Grote Markt van Bergen. De afdeling Mons-Borinage verstuurt een persmededeling. In september is er een opnieuw een actie van de RAL met communiqué. Nadat een raadgever van het ministerie van Nationale Defensie als spreker deelnam aan een conferentie van het “*Comité de soutien à la République du Sud-Vietnam*” voerde de RAL een actie voor het kabinet van minister Vanden Boeynants met op een spandoek “VDB. Medeplichtig aan de VS-genocide in Indochina.” Het communiqué haalt uit naar de Belgische rol in de NAVO en de aanwezigheid op Belgische bodem van in de oorlog betrokken ondernemingen zoals Honeywell-Bull en Westinghouse. In oktober organiseert de SJW in Gent een feestje om geld in te zamelen voor Vietnam. We bekijken deze activiteit verderop in het deel over de materiële steun aan Vietnam, maar noemen de activiteit ook hier omdat ze door de SJW zelf wordt georganiseerd en als belangrijk doel heeft om de organisatie in Gent uit te bouwen. Met een opkomst van 800 deelnemers wordt het de “grootste solidariteitsmobilisatie met Indochina die ooit in Gent werd gehouden”. In december 1972 voert de RAL verschillende commando-acties onder eigen vlag. De meest geslaagde is die van Brussel omdat ze een hoofdpunt veroverde in het televisienieuws van de RTB: op kerstavond spotten actievoerders van de Brusselse RAL graffiti op de gevel van de Zuid-Vietnamese ambassade met een boodschap voor de vrijlating van de 300.000 politieke gevangenen uit de “*geôles des fantoches*” en brachten ze de kleuren van de vlag van de VRR aan.

De internationale mobilisaties van 1973

Een gebeurtenis in Parijs zal vanaf 27 januari een impact hebben op de motivatie voor het solidariteitswerk: de vredesakkoorden tussen de VS en de Vietnamese communisten. De VI verkondigt echter dat de strijd in Vietnam nog niet gestreden is met de akkoorden van Parijs en in maart 1973 brengt het Franse door de VI gecontroleerde *Front de Solidarité Indochine* (FSI) de “meest actieve” solidariteitsbewegingen uit Europa samen in Parijs. Met “meest actieve” bedoelt ze de meest militante organisaties van geradicaliseerde jongeren. Het nieuwe Europese platform besluit om een Europese “maand voor Vietnam” te organiseren tussen de 60ste en 90ste dag na het

ondertekenen van de Parijse akkoorden. De focus wordt gelegd op de organisatie van grote meetings in de verschillende landen en een grote internationale mobilisatie in Milaan op 12 mei. Daar nemen de Belgische trotskisten deel aan een blok van – naar eigen zeggen – 5000 militanten van de VI uit heel Europa binnen een betoging van 60.000 jongeren. Het resultaat was ook positief voor de Italiaanse afdeling van de VI die de betoging wist te gebruiken om zich te versterken. We kunnen niet voorbij gaan aan de confrontaties met de andere organisaties van de radicale linkerzijde. De Italiaans KP deed niet mee en organiseerde een alternatieve meeting in Bologna omdat ze de betoging aan de vooravond van een “fascistische” optocht door Milaan als een provocatie zag aan het adres van de extreem-rechtse betogers. Maar ook tussen de deelnemers aan de betoging boterde het niet: bij het binnengaan van de velodroom voor de slotmeeting na de betoging vielen de maoïstische jongeren van de *Partito comunista marxista leninista italiana* (PCMLI) gewapend met stokken het trotskistische blok aan.

MOBILISATIE VAN DE ARBEIDERSBEWEGING

DE OPVATTINGEN

De ambitie van de BAVI is groter dan het ontwikkelen van de solidariteit door een klein arbeiderspartijtje. De actor van het de internationale solidariteit moet de bredere arbeidersbeweging zijn. De solidariteitsactie van georganiseerde arbeiders in de ondernemingen door stakingen, betogingen en het weigeren van te werken voor de Amerikaanse oorlogseconomie kan een enorme druk te zetten op de politiek van de VS. In een pamflet uit 1968 met als titel “De efficiënte steun aan de Vietnamese revolutie is de belangrijkste plicht van de internationale arbeidersbeweging” schrijft de BAVI: “om te voldoen aan de vereisten van de strijd van het Vietnamese volk moet de internationale solidariteit zonder respijt de Amerikaanse oorlogsmachine bestoken, het voorbeeld volgen van de Australische dokwerkers en de Japanse vakbonden en het laden en lossen en het transport van Amerikaanse troepen en munitie weigeren, door steeds sterkere betogingen en stakingen de regeringen van alle kapitalistische landen dwingen om iedere vorm van rechtstreekse of onrechtstreekse hulp aan de oorlogsmachine van de “yankees” te weigeren” [...]. De arbeidersbeweging moet zich dus engageren in de massamobilisaties, maar ook overgaan tot directe actie op de werkvloer tegen de leveringen van oorlogsmateriaal. De empirische inspiratie voor deze visie komt uit Australië en Azië waar vakbondsmilitanten al in de tweede helft van de jaren 1960 dergelijke acties ondernemen.

DE REALISATIE

De inbreng van geradicaliseerde syndicale sectoren

In België worden de politieke activisten van de BAVI en andere organisaties in de solidariteitsmobilisaties versterkt door een aantal groepen geradicaliseerde vakbondsmilitanten. In oktober 1965 mobiliseren ook drie vakbondstakken van het ACOD Brussel voor de nationale betoging in het kader van de internationale actiedagen tegen de oorlog in Vietnam (zie *supra*): het spoorwegpersoneel, het onderwijspersoneel en de werknemers uit de gas- en elektriciteitssector. De radicalisering van een deel van de vakbondsbasis is volgens Francine De Coninck deels de verdienste van de BAVI. Ze stelt dat het syndicaal engagement van Pierre Le Grève voor een belangrijk deel de linkse koers van het Brusselse ACOD onderwijs in de jaren 1960 en 1970 heeft bepaald. Ook in onze bronnen vinden we voorbeelden van hoe de BAVI actief ijvert voor een solidariteit van Belgische werknemers met de revolutie in Vietnam. Op de dag van de arbeid in 1967 doet LG een oproep aan de werknemers om de solidariteitsactie met het “*Vietnam héroïque et martyr*” uit te breiden. In hetzelfde jaar engageren twee Antwerpse vakbondssectoren zich in de solidariteit met Vietnam: 120 onderwijzers en 732 scheepsherstellers ondertekenen een Vietnam-petitie. Ook nog in 1967 vinden we sporen van solidariteitscomités van werknemers van de ULB en van de RTB. In februari 1968 betoogt het ACOD-onderwijs in Bergen tegen de SHAPE. De aanleiding is de aanwending van 100 miljoen frank uit het Fonds voor Schoolgebouwen voor de financiering van de internationale school van de SHAPE. Een krantenartikel spreekt over 2000 syndicalisten en sympathisanten.

Volgens Van Sinoy is het hoogtepunt van de solidariteitsactie van de arbeidersbeweging met Vietnam een werkonderbreking van de Luikse staalarbeiders. Om de nationale Vietnam-betoging van maart 1968 te ondersteunen, leggen de arbeiders van staalfabriek van Cockerill in Ougrée in het Luikse bassin op het beginuur van de betoging in Brussel het werk neer. In de jaren 1970 vinden we minder vermeldingen van solidaire vakbondsactiviteit, maar het is moeilijk te zeggen of dit wijst op een afname. Op 5 januari 1973 betoogt het gemeenschappelijke vakbondsfront van Charleroi mee tegen de VS-agressie. De verwachtingen van de militanten van de RAL worden wel groter nadat de acties van Australische en Indische dokwerkers (zie *supra*) uitbreiding vinden naar Italië waar dokwerkers in 8 havens Amerikaanse schepen boycotten. Ze merken op dat via Zeebrugge ook wapens naar Vietnam worden verscheept en zouden tevergeefs graag zien dat de Vlaamse

dokwerkers het voorbeeld van hun Italiaans collega's volgen.

Kritiek op de koers van de vakbondsapparaat

Na de deelname van de afdelingen van het ACOD Brussel in de Vietnambetoging van 1965 publiceert LG een artikel met als titel “La FGTB de Liège et la guerre du Vietnam” waarin de hoop wordt geuit dat het ABVV van Luik het initiatief neemt voor een unitaire betoging. Maar wanneer de Luikse vakbondsregionalen van het ABVV en het ACV zich in 1972 engageren voor een solidariteitsbetoging met Vietnam, is de RAL niet overtuigd van hun mobilisatiekracht. De trotskisten stellen dat de politieke vorming van de vakbondsmilitanten tekort schiet en dat de leiding hier een belangrijke verantwoordelijkheid in draagt: *“Si la Fédération liégeoise des Métallurgistes nous engage à manifester à Liège encore faut-il que les directions syndicales prennent l'initiative d'ouvrir le champ de leurs préoccupations et orientent effectivement l'éducation et la lutte syndicale dans le sens anti-impérialiste. Il serait grand temps, en effet, que le mouvement de soutien à la révolution Vietnamienne passe enfin par les entreprises.”* Een ander initiatief van de vakbondstop waar kritiek op wordt geuit is de resolutie over “wereldvrede” op het statutair congres van het ABVV-Antwerpen. De kritiek is dezelfde als die aan het adres van de KP: een oproep tot vrede is geen steun aan de Vietnamese revolutie.

MATERIËLE STEUN

DE OPVATTINGEN

In een brief aan het nationaal secretariaat van de RAL uit 1972 schrijft Jan Van Kerkhoven dat politieke solidariteit het belangrijkste is en dat dit binnen de organisatie steeds zo gezien werd. Hij voegt eraan toe dat dit ook de visie van de Vietnamezen zelf is. De ondergeschikte rol van materiële steun ten opzichte van politieke steun heeft vooral te maken met de Europese context en geldt niet voor de internationale solidariteit in het algemeen. We zagen reeds in het deel over de opvatting over de solidariteit met Vietnam dat de rol van de Europese solidariteitsbeweging vooral politiek is met het bestrijden van de medewerking van de eigen staat aan het VS-imperialisme en het onder druk zetten van de Sovjetunie om materiële steun te verstrekken. Wanneer we even daarvoor keken naar de rol die door de VI toegedicht werd aan de Sovjetunie, stelden we vast dat

het in eerste instantie om materiële steun gaat.

Deze rolverdeling tussen de actoren van de internationale solidariteit in verschillende werelddelen betekent echter niet dat materiële steun vanuit Europa nutteloos zou zijn volgens de opvatting van de BAVI. De trotskisten onderscheiden wel degelijk vormen van materiële solidariteit vanuit Europa kunnen worden verstrekt. We zullen in het deel over de realisatie van de materiële steun zien dat vooral gespecialiseerde geneesmiddelen een nuttige vorm van steun kunnen zijn: in het geval van bloedplasma is het procedé om het aan te maken te complex om in een oorlogsgebied te bewerkstelligen en natuurlijke kinine wordt enkel geproduceerd in “de landen die gecontroleerd worden door de imperialistische staten”. Ook het sturen van geld is van belang want niet de hele rekening van de internationale solidariteit kan afgewenteld worden op de Sovjetunie wiens bevolking “*have gone through long years of sacrifice and privation made worse by bureaucratic and terroristic economic management*”. In het bepalen van welke materiële steun precies van belang was, werden de Europese activisten gestuurd door de Vietnamese leiding. In 1968 verklaarde de dokter en Minister van volksgezondheid van de DRV Pham Ngoc Thach bijvoorbeeld aan de Franse krant Le Monde dat er nood was aan chirurgisch materiaal. Het enige voorstel dat door Europese activisten zelf werd geopperd op de internationale jeugdconferentie in Brussel in maart 1967 was het zenden van militaire of burgerlijke vrijwilligers ter plaatse. Deze “beslissing” van de conferentie van geradicaliseerde jongeren werd echter nooit ten uitvoer gebracht in België.

Uit deze verschillende ideeën van materiële steun van de BAVI lijkt het evident dat de steun naar de Vietnamese KP gaat, maar dat is het niet voor alle componenten van de solidariteitsbeweging. Wanneer de RAL de steun aan de VRR en de DRV verdedigt binnen de 11.11.11-campagne verantwoordt ze dit door te stellen dat je “om de derde wereld te steunen, diegenen moet steunen die vechten voor hun bevrijding” en dat deze steun gericht moet zijn op “de noodzaken van de strijd”.

Materiële steun is niet altijd de enige doelstelling van materiële steun. Vaak is de collecte van materiële steun een manier om de sensibiliseren en te mobiliseren. Wanneer op een bijeenkomst van de internationale commissie van de RAL in 1972 een voorstel wordt gedaan voor een “alternatieve 11.11.11-campagne” worden bovenop materiële steun twee doelstellingen opgesomd: sensibiliseren en het opbouwen van basisstructuren voor de verschillende aspecten van de solidariteitswerking met Vietnam. In het specifieke geval van collectes van bloed kan het ook een manier zijn om mensen een sterk symbolisch engagement te laten aangaan. Bloed geven vormt

namelijk “*un témoignage public d'une prise de position sans équivoque*”.

De materiële steun wordt ook van enorm belang geacht na de beëindiging van de Amerikaanse oorlog. Reeds in 1968 stelt de Peter Weiss dat er moet gesensibiliseerd worden over de aan de VS te stellen eis van schuldbetalingen voor de heropbouw van Vietnam. In 1972 schrijft een zekere Malagnou in een artikel in LG dat de toekomst van socialistisch Vietnam zal afhangen van de materiële steun voor de reconstructie. Hij beseft dat deze internationalistische plicht minder spectaculair is dan de campagne tijdens de oorlog, maar stelt dat ze even belangrijk is.

DE REALISATIE

Het Comité d'aide médicale et sanitaire au Vietnam

Het “*Comité d'aide médicale et sanitaire au Vietnam*” wordt opgericht in de zomer van 1965. In LG wordt een lijst van 97 ondertekende dokters gepubliceerd. Hierbij merken we op dat de krachten van de BAVI binnen het doktersambt eerder mager zijn: Van Sinoy herkent enkel Wuillot als een tandarts van de Vierde en stelt dat de “linkse dokters” voornamelijk tot de KP behoorden. Maar dokter zijn bleek niet de enige manier om te participeren aan dit solidariteitsinitiatief. Ook andere mensen moesten geactiveerd worden om geld in te zamelen voor de aankoop van sanitair materiaal en geneesmiddelen die aan het Noord-Vietnamese Rode Kruis zouden worden overgedragen. Een belangrijk figuur was de trotskist Pierre Le Grève die samen met belangrijke personaliteiten van vooral de KP zoals Isabelle Blume aan de wieg lag van het Comité. In LG legt hij uit van waar het Comité zijn inspiratie haalt en waarom er wordt gefocust op bloedplasma. Het *Comité d'aide médicale et sanitaire au Vietnam* is in feite een verderzetting van het Comité dat instond voor de medische steun aan het Algerijnse *Front de libération nationale* (FLN) in de periode van de Algerijnse oorlog tussen 1954 en 1962. Maar in functie van de verschillende omstandigheden veranderde de aard van de steun waarbij men keek naar het voorbeeld van het Britse “*Medical Aid for Vietnam Committee*”. Terwijl naar Algerije vooral nuttige geneesmiddelen werden verstuurd, stuurt men zeldzame en waardevolle medicatie naar Vietnam. Het zenden van voeding is niet nodig want daar zorgen de Sovjetunie en de Volksrepubliek China voor. Hét farmaceutisch product waarop het Comité zal inzetten is bloedplasma. Want in een context van Amerikaanse bombardementen met chemische wapens “is enkel bloedplasma bruikbaar in snelle interventies om mensen met brandwonden te redden”. Het bloedplasma kan enkel van buitenaf

aangevoerd worden want het is technisch niet mogelijk om het ter plaatse in te zamelen en aan te maken.

Het inzamelen van bloed en verwerken tot bloedplasma verloopt echter moeizaam. Vooral het omzetten van bloed in plasma verloopt het moeilijkst omdat het een erg duur procedé is waarvoor geld moet worden ingezameld. Toch is Pierre Le Grève tevreden wanneer na een jaar werken de eerste medische hulp naar het NBF verstuurd wordt langs Genève via het Rode Kruis van de Sovjetunie. Hij is vooral tevreden over de politieke impact in België: “een onvoldoende aantal inzamelaars heeft de opinie minstens evenveel beïnvloed als een betoging van verschillende duizenden mensen”. Le Grève roept op om de actie uit te breiden naar zoveel mogelijk regio's en we vinden in LG inderdaad berichten van bloed- en geldinzamelingen op verschillende plaatsen: in juli 1966 in Brussel en Eigenbrakel, in november 1966 in Charleroi, Courcelles en La Louvière, in december in Luik, in januari 1967 in Eigenbrakel. In het doctoraat van Christiaens vinden we een uitleg voor het stilvallen van de werking van het Comité begin 1967: de oorzaak is te vinden in de spanningen tussen het NBF en het Internationaal Comité van het Rode Kruis over de verdeling van de hulp. Het Comité krijgt echter vanaf het einde van hetzelfde jaar een tweede leven onder impuls van Noord Vietnam door de nood aan kinine en de uitbouw van nieuwe transportmogelijkheden. Het engagement van militanten van de BAVI in deze tweede fase lijkt echter verminderd: enkel in december 1972 vinden we een kortstondige vermelding van het Comité naar aanleiding van een sinterklaasactie om geld in te zamelen voor geneesmiddelen voor de Vietnamese kinderen: “*au Vietnam, Saint Nicolas ne passe pas. Ils n'ont, d'ailleurs, pas besoin de jouets en premier lieu, les enfants vietnamiens, eux, ont d'abord besoin de médicaments. Et à leurs pères, il faut des armes!*”

De Humanitaire Werkgroep X

De acties van de Antwerpse “Humanitaire Werkgroep X” in de eerste helft van de jaren 1970 tonen de beperkingen van onze – te Franstalige – bronnen. We maken gebruik van de informatie in het doctoraat van Christiaens om iets te kunnen zeggen over de werking van deze vereniging. De Humanitaire Werkgroep X werd in 1968 gesticht in Antwerpen rondom het tijdschrift *Links* dat grotendeels gecontroleerd werd door de BAVI en bracht een groep van meer dan 50 artsen bijeen. De vereniging werd gesticht uit onvrede met de lijn van het NVK die als te elitistisch en te dicht bij de KP werd beschouwd. Die band maakte het moeilijk om in het katholieke Vlaanderen te mobiliseren. De keuze van de naam is weldoordacht: “humanitair” staat voor apolitiek en “X” voor

de openheid voor iedereen. In de herfst van 1969 werd er campagne gevoerd in Antwerpse scholen en in 1970-1971 werd binnen het kader van de 11.11.11-campagne van het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (NCOS) gepleit voor een collecte voor het NBF. Het NCOS probeerde dit initiatief tegen te houden, maar de Humanitaire Werkgroep X slaagde deels in haar opzet en wist 500.000 frank in te zamelen voor het NBF. De door de RAL geïnitieerde “De Vietnamezen hebben geen vakantie”-actie in de zomer van 1972 voor de inzameling van kinine die we hieronder in meer detail zullen bespreken, kaderde volop in de werking van de Humanitaire Werkgroep X.

“De Vietnamezen hebben geen vakantie”

Het interview van Ly Van Sau aan Rood en LG gaf zoals we hoger zagen een boost aan de militanten van de RAL om het solidariteitswerk te versterken. De link tussen het interview en een nieuwe campagne is erg rechtstreeks: het idee van inzamelacties in de zomervakantie wordt gelanceerd nadat Van Sau zei dat “de Vietnamezen geen vakantie hebben”. De RAL slaagt erin om een reeks andere organisaties evenals de Humanitaire Werkgroep X mee te krijgen in de campagne die wordt getrokken door Jan Van Kerkhoven en voert op 9 en 21 juli actie in verschillende kuststeden van De Panne tot Knokke. De opzet bestaat erin om steunvignetten te verkopen waarmee natuurlijke kinine kan worden aangekocht en verzonden naar Vietnam. De RAL legt uit dat malaria zich ontwikkelt in Vietnam door de 26 miljoen bommenkraters die een gunstige niche vormen voor muggen. Synthetische kinine is niet erg efficiënt en natuurlijke kinine kan enkel aangekocht worden in de “imperialistische staten”. Op twee dagen tijd wordt er – ondanks de tegenwerking van de burgemeesters van de kuststeden – 80.000 frank opgehaald. De lat wordt vervolgens gelegd op 100.000 frank en een derde collecte tijdens het muziekfestival in Bilzen eind augustus brengt 13.000 frank op. Als laatste wapenfeit in de nasleep van de zomercampagne vinden we een feest van de Gentse SJW in oktober 1972 om geld in te zamelen voor Vietnam. Er wordt 24.000 fr binnengehaald, maar het doel van het benefietfeest is vooral om de SJW op te bouwen in Gent (zie *supra*). Opvallend is de reactie van Amada dat aan de ingang actie voert met een pamflet dat uitlegt dat feestjes organiseren voor materiële solidariteit niet de solidariteit is die de Vietnamezen nodig hebben, maar wel radicale politieke mobilisaties.

BESLUIT

We zagen dat de visie van de VI over waarom solidair te zijn met Vietnam erg onderbouwd is. Via de historisch materialistische noodzaak van een revolutie op wereldschaal wordt het Vietnamese volk verbonden met de Belgische arbeidersbeweging. Bovendien leefde het geloof dat de socialistische revolutie in Vietnam mogelijk was en – belangrijker nog – een stimulans zou geven aan de strijd voor het socialisme in de rest van de wereld tot in België. Maar om de mensheid op deze manier dichterbij het socialisme op wereldschaal te brengen, was het belangrijk om de Vietnamezen actief te ondersteunen in hun “heroïsche” strijd.

Vertrekkende vanuit deze visie werden een reeks te ondernemen actievormen uitgedacht om de steun aan de Vietnamese communisten concreet te maken. De belangrijkste geachte waren de massamobilisaties in eenheidsfront. We zagen hier dat de visie van de BAVI van “eenheid in pluralisme” indruisde tegen die van de andere organisaties van de solidariteitsbeweging en – meer nog – dat de idee van een “correct” minimumplatform door de BAVI zelf op verschillende manieren werd geïnterpreteerd in functie van de situatie. Het resultaat was navenant: de talrijke frustraties en publieke aanvallen tegen de partnerorganisaties zijn kenmerkend voor de hele periode van 9 jaar en zorgden ervoor dat grote unitaire betogingen maar zeer moeizaam tot stand kwamen. In zijn evaluatie van de solidariteitscampagne met Vietnam in Frankrijk schrijft Rousset dat de “sectaire tegenstellingen” vaak de solidariteitsacties hebben afgeremd: “[p]ar nos actions, nous avons aidé, en particulier quand nous acceptions d'unir nos forces. Par nos prétentions et nos querelles, non”. Maar ondanks de moeilijkheden en kritieken van de BAVI op het organiserend comité van de Anti-Atoommars en het Nationaal Vietnam Comité slaagden deze platformen er wel in om verschillende duizenden en soms tienduizenden jongeren te mobiliseren waarmee het de numeriek belangrijkste betogingen van de periode in België waren.

Ook de andere actievormen bleken het bespreken waard. Tot een socialistische revolutie in België kwam het niet, maar de revolutionaire organisaties werden wel versterkt door de jongerenradicalisering die niet los te zien was van de solidariteit met Vietnam. Bij de mobilisaties met radicalere ordewoorden waren de Europese initiatieven vanuit de jongerenorganisaties van de Vierde Internationale niet onbelangrijk: van een antimilitaristische betoging in Luik in 1966 met tot 15.000 deelnemers volgens de organisatoren tot de Europese Vietnam-betoging in Milaan in 1973 met – opnieuw volgens de organisatoren – 60.000 deelnemers waarvan 5.000 jongeren van de Vierde Internationale. De Belgische arbeidersbeweging werd ook geroerd door de Vietnam-oorlog, al bleef de meest verregaande actie beperkt tot een korte werkonderbreking, wat ver verwijderd bleef van het internationalistisch engagement van de boycott-acties van de Australische en

Italiaanse dokwerkers. Met talrijke sensibilisatie-acties en -campagnes deden de militanten van de BAVI er alles aan om de opinie te overtuigen van de onrechtvaardigheid van de Amerikaanse oorlog en de gemobiliseerde jongeren te overtuigen van de noodzaak van een permanente revolutie in Vietnam. De gevraagde gespecialiseerde medicinale steun werd ingezameld door comités in Franstalig en Nederlandstalig België die bovendien een zichtbare bijdrage leverden aan de politieke steun aan Vietnam.